

KİTAP İNCELEMESİ: THE ROUTLEDGE HANDBOOK OF JUDICIAL BEHAVIOR

BOOK REVIEW: THE ROUTLEDGE HANDBOOK OF JUDICIAL BEHAVIOR

HOWARD, Robert M. / RANDAZZO, Kirk A. Edits, Routledge Handbook of Judicial Behavior. Routledge, Taylor & Francis Group, 2018.

Kitap İncelemesi
İlknur Rabia TÜRKÖLMEZ*

Anayasa hukukunun temel inceleme alanlarından biri olan anayasa mahkemeleri ve/veya yüksek mahkemeler, zamanla siyaset bilimi için de bir merak konusu haline gelmiştir. Hukukçulardan farklı konu ve yöntemlerle karşılaşılan söz konusu çalışmaların en güncellerinden biri de yargıç davranışıdır. Yargıç davranışıyla ilgili gelişkin bir literatür oluşmuşsa da konuya ilişkin en temel kavramları ve alanın önde gelen isimlerini bir araya toplayan en kapsamlı eserlerden biri The Routledge Handbook of Judicial Behavior¹ isimli yargısal davranış el kitabıdır. Robert M. Howard ve Kirk A. Randazzo'nun editörlüğünü yaptığı kitabın bu alanı tanımak isteyen ya da bu alanda çalışma yapmak isteyen herkesin başucu kitaplarından biri olabileceğini söylemek yerinde olacaktır.

Davranışsalcılık ekolünün gelişmesiyle ortaya çıkan yargıç davranışı literatürünün temel kavramları ve en tanınmış yazarlarından bir kısmını bir araya getiren ve 2018 yılında basılan Yargısal Davranışın El Kitabı olarak çevrilebilecek bu kitap dört kısımdan

---

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1109659

Eserin Geliş Tarihi: 27.04.2022

Eserin Kabul Tarihi: 03.06.2022

* Araştırma Görevlisi, Sakarya Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü.

E-Posta: isirakaya@sakarya.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7546-5094

Bu eser Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

¹ HOWARD Robert M. / RANDAZZO Kirk A., edits. **Routledge Handbook of Judicial Behavior**, Routledge, Taylor & Francis Group, 2018.

oluşmaktadır. Konuya ilişkin teorik ve yöntemsel bakış açılarını ortaya koyan ilk kısımda beş bölüme yer verilmiştir. İlk bölümde yargıç davranışı literatürünün en çok üzerinde durulan karar verme modeli olan tutumsal model incelenmektedir². Segal ve Spaeth'in³ kitaplarında ayrıntılı olarak anlattığı yasal model ve ekonomik/ stratejik modelle birlikte karar verme modellerinden biri olan tutumsal model bu başlık altında önemli yönleriyle ele alınmıştır. Yargıçların sadece mevzuata dayalı karar verdiğini savunan ve çoğunlukla hukukçuların desteklediği yasal modelin aksine siyaset bilimcilerin ortaya attığı tutumsal modelde yargıçların karar verme sürecinde ideolojik tutumları ve kişisel özelliklerinin de etkili olduğu ifade edilmektedir. Sonraki başlıklarda ayrıntılı ele alınan ve ekonomistlerin de dahil olduğu stratejik model ise kişisel ve ideolojik tercihlerin yanında siyasal ortam ve kamuoyu gibi dış faktörlerin etkisine vurgu yapmaktadır. İkinci bölümde yargının ve yüksek mahkemelerin karar verme süreçlerinde hukuk ve siyaset ele alınmıştır⁴. Bu başlık altında hukuk ve siyasetin karşı karşıya olduğu görüşünün doğru olmadığı ve yasalarla birlikte siyasetin de yargısal davranışı etkilediği son dönem yapılan ampirik çalışmalar örnek verilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Bu başlık altında da karşılaştırmalar yine yasal, tutumsal ve stratejik model üzerinden yapılmıştır. Üçüncü bölümde ise yargılamanın stratejik yönleri sıralanmıştır⁵. Bu başlık altında stratejik model daha ayrıntılı anlatılmış ve Epstein ve Knight'ın *The Choices Justice Make*⁶ kitabının bir özeti niteliğindeki yazıda yargıçlar birer stratejik aktör olarak ele alınmıştır. Dördüncü bölümde mahkemelerdeki ideolojik kararların ölçümü ortaya konmuştur⁷. Son makalede ise hukukun ölçümü üzerine bir çalışma yer almaktadır⁸. Beşinci ve altıncı başlıklar altında yargısal davranış

² SEGAL Jeffrey A. / CHAMPLIN Alan J., **The Attitudinal Model**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 17-33).

³ SEGAL, Jeffrey A. / SPAETH, Harold J. , **The Supreme Court and The Attitudinal Model Revisited**, Cambridge University Press, 2002.

⁴ PICKERILL J. Mitchell / BROUGH Christopher, **Law and Politics in Judicial and Supreme Court Decision Making**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 34-47).

⁵ EPSTEIN Lee / KNIGHT Jack, **Strategic Accounts of Judging**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 48-61).

⁶ EPSTEIN Lee / KNIGHT Jack, **The Choices Justices Make** Sage, 1997.

⁷ BAILEY Michael A., **Measuring Ideology on The Courts**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 62-83).

⁸ CLARK Tom S., **Measuring Law**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 84-94).

çalışmalarını hukukta ayrı bir yere koyan nicel ölçümler ve onlarla yapılan çalışmaların özetleri yer almaktadır. Yargıçların kullandıkları oylar üzerinden yapılan nicel analizlerle karar verme sürecinin tek bir faktöre bağlanamayacağı, yargıca ve dava içeriğine göre değişebilecek birçok etkene açık olduğu ortaya konulmuştur. Genel olarak değerlendirdiğimizde ilk kısımda daha önce bu alanda yapılan çalışmaların özetlenmesine ek olarak alandaki teorik eksikler vurgulanmış ve cevapsız bırakıldığı ifade edilen sorulara yanıtlar bulunmaya çalışılmıştır.

İlk kısımda teorik durumu ortaya koyan çalışmanın ikinci kısmında doğrudan Amerikan Yüksek Mahkemesi örneği üzerinden yargıç davranışı irdelenmiştir. Sekiz bölümden oluşan bu kısımda ABD Yüksek Mahkemesi karar verme ve yargıç davranışı açısından tarihsel olarak ele alınmıştır. İlk makalede Yüksek Mahkeme araştırmalarının tarihsel gelişimi ortaya konulmuştur⁹. Harvard Hukukta 1870' de temelleri atılan yargısal karar verme çalışmalarında hukuki realizmin doğuşundan tutuma, stratejik modelden hukukun ölçümüne ve son olarak da Yüksek Mahkemede davranışlara etki eden tüm faktörlere kadar yaşanan gelişmelere yer verilmiştir. Bu açıdan incelenen kitabın yargısal davranışın tarihsel gelişimini aydınlatıcı şekilde ortaya koyduğu ve son dönemde literatürünü anlamaya katkı sağladığı da söylenebilir. İkinci bölümde, mahkemenin karar vermesinde hukuk ve siyasetin etkileşimi incelenmiştir¹⁰. Baum bu yazısında Mahkemede karar vermenin nasıl olduğunu ve nasıl olabileceğini yargıçları etkileyen faktörler üzerinden ele alırken bir yandan da 'hukuk' dediğimiz şeyin yasanın ötesinde içtihat, normlar gibi birçok kavramı içinde barındırdığını ve geniş düşünüldüğünde hukuka sadık kalınarak karar verilebileceğini de ifade etmiştir. Üçüncü bölümde Amerikan Yüksek Mahkemesinin meşruiyeti tartışılmıştır¹¹. Tartışmalarda Mahkemenin meşruiyeti ile siyasetteki diğer kurumların meşruiyet durumları da karşılaştırılmaya

---

⁹ KREWSON Christopher N., / OWENS Ryan J., **Historical Development of Supreme Court Research**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 97-113).

¹⁰ BAUM Lawrence, **Law and Policy in Decision Making**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 114-131).

¹¹ NELSON Michael J. / GIBSON James L., **Us Supreme Court Legitimacy: Unanswered Questions and An Agenda For Future Research**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s.132-150).

çalışılmıştır. Bir sonraki bölümde Mahkeme üyelerinin seçim süreçleri ele alınmıştır¹². Üyelerin seçim süreçleri meşruiyet ve karar vermeye etkisi açısından değerlendirilmiştir. Beşinci bölümde Mahkeme kararlarındaki gerekçe yazıları incelenmiştir¹³. Yargıçların kullandığı oydan daha önemli olan şeyin gerekçe ve karşı oy yazıları olabileceğini savunan yazarlara göre, sadece karara düşülen bir şerh gibi dursalar da gerekçe yazılarının daha sonra gündem belirleme ve belli konularda koalisyonlar oluşturma gibi uzun vadeli etkisinin olduğu da görülmüştür. İkinci kısım altıncı bölümde Mahkeme ile kamuoyu ilişkisi değerlendirilmiştir¹⁴. Kamuoyunun Mahkemeyi ne derece etkilediğini tartışan çalışmaların yanında kamuoyunun kesinlikle Mahkemeyi etkilemediğini savunan yaklaşımlara da bu makalede yer verilmiştir. Yedinci bölümde Mahkemenin siyasal ve hukuki prensipleri başsavcılık kurumu üzerinden ele alınmıştır¹⁵. Mahkemenin ‘onuncu yargıcı’- mahkemede dokuz yargıç görev yapmaktadır.- olarak adlandırılan Başsavcının karar verme sürecindeki etkisine ek olarak hangi dış etkilere açık olduğu da bu bölümde tartışılmıştır. İkinci kısmın son bölümünde ise Mahkemede duruşma sürecinde yaşanan yargıçlar arası bilgi alışverişine yer verilmiştir¹⁶. Yapılan çalışmalarda yargıçların oylarında ciddi etkiye sahip olan duruşmaların bilgi edinme, koalisyonlar oluşturma ve oyları tamamen değiştirmeye varan işlevleri olduğu görülmüştür.

Çalışmanın üçüncü kısmında ise ABD’deki diğer mahkemeler yargıç davranışı açısından ele alınmıştır. Altı bölümden oluşan bu kısımda Amerikan Temyiz

---

¹² BEN-AARON James / COLLINS Paul M. / RINGHAND Lori A., **The Selection of Us Supreme Court Justices**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 151-165).

¹³ CORLEY Pamela C. / WARD Artemus, **Opinion Writing in The Us Supreme Court**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 166-179).

¹⁴ ENNS Peter K. / WOHLFARTH Patrick C., **Making Sense of The Supreme Court-Public Opinion Relationship**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s.180-95).

¹⁵ PACELLE Richard L., **Of Political Principals and Legal Principles: The Solicitor General of The United States**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 196-220).

¹⁶ JOHNSON Timothy R. / PRYOR Thomas K., **Oral Arguments**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 221-237).

Mahkemesi¹⁷, Amerikan Bölge Mahkemesi¹⁸, özel yetkili mahkemeler¹⁹, federe devlet yüksek mahkemeleri²⁰, alt derece mahkemeleri²¹ ve federe devletlerdeki yargısal seçimler²² üzerinden yargıç davranışı ayrıntılandırılmıştır. Bu bölümlerde ilgili mahkemelerin kendi iç yapılarından genel olarak bahsedilmesinin yanında yargıç davranışının nelerden etkilendiği ele alınmıştır. İlk kısımlarda Federal Yüksek Mahkemenin diğer kurumlarla ilişkisi ve politika yapıcı rolüne yer verilse de kitabın üçüncü kısmında incelenen mahkemelerin politika aktörleriyle ilişkisine dikkat çekilmemiştir. Ancak özellikle federe devlet mahkemelerinin karar verme süreçleri ve söz konusu mahkemelerdeki yargıç seçimlerinin davranışsal olarak incelenmesi Amerikan yargı sisteminde Federal Yüksek Mahkeme kadar diğer yüksek mahkemelerinde dış etkilere açık olduğunu ortaya koymaktadır.

Çalışmanın son kısmında ise ulus üstü mahkemeler ve karşılaştırmalı yargısal siyaset ele alınmıştır. Sekiz bölümden oluşan bu kısmın ilk yazısında yargıç bağımsızlığı kavramı irdelenmiştir²³. Kavram üzerinden yargısal davranış ve bağımsızlık ilişkisi karşılaştırmalı bir açıdan incelenmiş ve bağımsızlığı ölçen yöntemler sıralandıktan sonra yöntemlerin eksikleri ortaya konmaya çalışılmıştır. İkinci bölümde mahkemelerin stratejik davranışları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir²⁴. Buna göre Amerika'da ana aktör olarak kabul edilen yargıçların, çoğu ülke siyasetinde ikincil aktörler olduğu ve

---

¹⁷ HAIRE Susan / SHEEHAN Reginald S. / MASOOD Ali S., **The Courts of Appeals**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 241-258).

¹⁸ BOYD Christina L. / BOLDT Ethan D., **Us District Courts**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 259-279).

¹⁹ UNAH Isaac / WILLIAMS Ryan, **What Is So Special About Specialized Courts in The United States?**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 280-300).

²⁰ HALL Melinda Gann, **Decision Making in State Supreme Courts**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 301-320).

²¹ STEIGERWALT Amy / MARTINEK Wendy L., **Lower Federal Court Confirmations: Motivations and Strategies**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 321-339).

²² BONNEAU Chris W., / RICE Heather Marie, **Judicial Selection in The States: A Look Back, A Look Ahead**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 340-351).

²³ STATON Jeffrey Kaplan, **Judicial Independence Research Beyond The Crossroads**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 355-369).

²⁴ EPPERLY Brad / LINEBERGER Monica, **Strategic Behavior of Comparative Courts**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 370-388).

farklı yöntem ve bakış açılarıyla da inceleme yapılması gerektiği görülmüştür. Sonraki bölümde ise gelişmiş ülkelerdeki mahkemeler anlatılmıştır²⁵. Gelişmiş ülkeler olarak Avrupa sisteminin yanında, Kanada, Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere karşılaştırılmalı olarak incelenmiş ancak ülke sistemleri tek tek ve ayrıntılı olarak anlatılmamıştır. Dördüncü bölümde de gelişmekte olan ülkelerde mahkemeler ve karar verme ele alınmıştır²⁶. Gelişmekte olan ülkeler kapsamında ise Peru, Hindistan, Şili, Venezuela, Tayland, Filipinler, Güney Afrika Cumhuriyeti gibi ülkelerin yanında Avrupa'daki tüm gelişmekte olan ülkeleri karşılaştırılmıştır.²⁷ Beşinci bölümde ise otoriter rejimlerdeki mahkemeler ve hukuk ilişkisi incelenmiştir²⁸ Bu başlık altında Şili, Çin, Mısır, Sudan, Filipinler, Türkiye (Anayasa Mahkemesinin siyasi parti kapatma kararları), İspanya'nın yüksek mahkemelerinden örnekler vererek genel bir değerlendirme yapılmaya çalışılmıştır. Ülke örneklerini inceleyen bu üç bölümde ülke sistemlerinin ve ülkenin gelişmişlik düzeyinin mahkemelere etkisi ve sisteme göre mahkemenin ülke siyasetindeki rolü değerlendirilmiştir. Altıncı bölümde ise Uluslararası Adalet Divanı yargıç davranışı açısından incelenmiştir²⁹. Yedinci bölümde ise Avrupa Adalet Divanı değerlendirilmiştir³⁰. Dördüncü kısmın ve kitabın son bölümünde ise Amerikan İnsan Hakları Mahkemesi üzerinden bölgesel mahkemelerin yargıç davranışı incelenmiştir³¹. Ulus üstü mahkemelerin incelendiği bu üç bölümde ise mahkemelerin kendi sistemleri ve yargıç davranışı anlatıldıktan sonra diğer mahkemeler üzerinde nasıl etkili oldukları tartışılmıştır.

---

²⁵ TOLLEY Michael C., **Courts in Developed Countries**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 389-405).

²⁶ WALKER Lee Demetrius, **Courts And Decision Making in Developing Democracies**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 406-426).

²⁷ Bu başlık altında Türkiye de sadece 414. sayfada şekil olarak ve 426. Sayfada da tablo olarak verilen yargı bağımsızlığı verilerinde yer almaktadır.

²⁸ MOUSTAFA Tamir, **Law and Courts in Authoritarian Regimes**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 427-444).

²⁹ MCLAUGHLIN Sara Mitchell / OWSIAK Andrew P., **The International Court of Justice**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 445-466).

³⁰ KREHBIE, Jay N / GABEL Matthew J., / CARRUBBA Clifford J., **The European Court of Justice**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 467-490).

³¹ REBECCA Reid, **Turning To Regional Courts: The Inter-American Court of Human Rights**, In: Routledge Handbook Of Judicial Behavior. Routledge, 2018, (s. 491-508).

Bölümlerin dışında giriş kısmında olduğu gibi çalışmanın sonuç kısmı yargıç davranışı kavramı ve literatür hakkında önemli bilgilere ve konunun gelecekteki durumunun ne olabileceğine dair fikirlere yer vermektedir. Giriş kısmından başlayarak bu alanda son araştırmaları ve önemli isimleri sıralayan çalışma bu alanın temel taşlarından olan *The Puzzle of Judicial Behavior*³², *The Roosevelt Court: A Study in Judicial Politics and Values*³³, *The Judicial Mind*³⁴ ve *The Pioneers of Judicial Behavior*³⁵ gibi eserlerden bahsedilmesi de kitabın tek başına alanın güzel bir özeti olması yanında kaynakçasının genişliği ile de bu alanda çalışmak isteyenlerin literatür taraması açısından işini bir hayli kolaylaştırmaktadır. Ayrıca kullanılan farklı yöntemlerle de yol gösterici niteliktedir. Kitabın sonuç bölümünde de yargıç davranışının gelecekte, teorik kavramlar geliştirilerek ve farklı yöntemlere başvurularak yeni çalışmalara konu edilmesi ve geliştirilmesi tavsiye edilmektedir.

Çalışma güzel bir derleme olsa da yargısal davranış alanını bu kitap ve kaynakçasıyla sınırlı düşünmek yanıltıcı olabilir. Kitap Amerikan mahkemeleri açısından oldukça kapsayıcı şekilde hazırlanmıştır. Ancak diğer ülke örnekleri ve Avrupa gibi farklı yargı sistemlerindeki yargıç davranışlarının anlaşılması açısından yeterli olamayacaktır. Kitapta çok sayıda ülkenin yüksek mahkemelerinin bahsi geçse de Amerikan sistemi temel olduğundan ileriki çalışmalar için farklı ülke örnekleri ve farklı yargı sistemlerine derinlemesine odaklanan çalışmalar da göz önünde bulundurulmalıdır. Türkiye için ise güzel bir başlangıç olarak bu çalışma incelenebilir ancak Amerikan sisteminden farklı bir anayasa yargısı sistemine sahip olması bakımından Türkiye özelinde çalışmalar yürütecek araştırmacıların Kıta Avrupa'sı sistemini inceleyen çalışmaları da gözden geçirmesi tavsiye edilebilir.

---

³² BAUM, Lawrence. **The Puzzle of Judicial Behavior**. University Of Michigan Press, 2009.

³³ PRITCHETT, Herman C. **The Roosevelt Court**, Macmillan, New York, 1948.

³⁴ SCHUBERT, Glendon A. **The Judicial Mind: The Attitudes and Ideologies of Supreme Court Justices, 1946-1963**. Northwestern University Press, 1965.

³⁵ MAVEETY, Nancy L. (Ed.). **The Pioneers of Judicial Behavior**. University Of Michigan Press, 2009.

KAYNAKÇA

BAUM, Lawrence. **The Puzzle of Judicial Behavior**. University of Michigan Press, 2009.

HOWARD, Robert M. / RANDAZZO, Kirk A. Edits, **Routledge Handbook of Judicial Behavior**. Routledge, Taylor & Francis Group, 2018.

MAVEETY, Nancy L. Edits, **The Pioneers of Judicial Behavior**. University of Michigan Press, 2009.

PRITCHETT, Herman C. **The Roosevelt Court**, Macmillan, New York, 1948.

SCHUBERT, Glendon A. **The Judicial Mind: The Attitudes and Ideologies of Supreme Court Justices, 1946-1963**. Northwestern University Press, 1965.

SEGAL, Jeffrey A. / SPAETH, Harold J. **The Supreme Court and The Attitudinal Model Revisited**. Cambridge University Press, 2002.